

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain ja osakeyhtiölain 14 luvun 7 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain säännöksiä, jotka koskevat hypoteekkiyhdistyksen toiminnan keskeyttämistä ja lopettamista. Ne hypoteekkiyhdistyksen hallituksen jäsenet, jotka yhdistyksen sääntöjen mukaan on tähän asti nimittänyt valtioneuvosto, nimittäisi valtiovarainministeriö. La-

tiin ehdotetaan myös lisättäväksi hypoteekkiyhdistyksen ja sen kokonaan omistaman osakeyhtiön välisen fuusion mahdollistavat säännökset.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun eduskunta on ne hyväksynyt ja ne on vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Laki hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

Hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain (936/78) 4 §:n 1 momentin mukaan hypoteekkiyhdistyksen toiminnan valvonnasta, sivukonttorin perustamisesta, pankkitarkastusvirastolle tehtävistä ilmoituksista, tilintarkastuksesta, liiketoiminnasta, vakavaraisuudesta sekä toiminnan keskeyttämisestä ja lopettamisesta on, laissa erikseen mainituihin poikkeuksiin, soveltuvin osin voimassa, mitä kiinnitysluottopankeista on säädetty kiinnitysluottopankkilaisissa (545/69).

Kiinnitysluottopankkilain säännöksiä sovelletaan hypoteekkiyhdistyksen valvontaan, sivukonttorin perustamiseen, pankkitarkastusvirastolle tehtäviin ilmoituksiin ja vakavaraisuuteen.

Kiinnitysluottopankin tilintarkastajia koskevia säännöksiä ei sellaisinaan voida soveltaa hypoteekkiyhdistykseen, sillä kiinnitysluottopankin tilintarkastajan ja tilinpäätöksen osalta on otettava huomioon paitsi se, mitä asiasta on kiinnitysluot-

topankkilaisissa säädetty, myös osakeyhtiölain (734/78) 10 ja 11 lukujen säännökset.

Myöskään kiinnitysluottopankin toiminnan keskeyttämistä ja lopettamista koskevat säännökset eivät sellaisinaan sovellu hypoteekkiyhdistykseen. Kiinnitysluottopankkilain 47 §:n 1 momentin mukaan kiinnitysluottopankin hallituksen on viipymättä tehtävä tilinpäätös ja annettava se tilintarkastajien ja pankkitarkastusviraston tutkittavaksi, jos hallituksen on syytä otaksua pankin varojen tappioiden johdosta siinä määrin vähentyneen, että osakepääomasta ainakin puolet on katsottava menetetyksi. Hypoteekkiyhdistyksellä ei ole osakepääomaa, vaan sitä vastaa peruspääoma. Tästä syystä ne edellytykset, joilla hypoteekkiyhdistyksen toiminta voidaan keskeyttää tai hypoteekkiyhdistys asettaa selvitystilaan taikka purkaa, ovat tulkinnanvaraiset. Kiinnitysluottopankkilaisissa on 47 §:n 1 momentin lisäksi viittaus osakepääomaan tai osakkeenomistajiin myös 47 §:n 4 momentissa, 48 §:n 2 momentissa, 49 §:n 1 ja 3 momentissa, sekä 50 ja 51 §:ssä.

Tämä tulkinnanvaraisuus voidaan poistaa, jos hypoteekkiyhdistyksistä annetussa laissa viitataan toiminnan keskeyttämisen ja lopettamisen osalta säästöpankkilain (541/69) 80—110 §:ään. Täl-

löin hypoteekkiyhdistyksen sulkemisen ja selvitystilaan asettamisen ehdoksi tulee se, että omaista pääomasta vähintään puolet on katsottava menetetyksi. Viittaus ehdotetaan otettavaksi lain 4 §:ään lisättävään uuteen 3 momenttiin.

Hypoteekkiyhdistyksen oma pääoma on jaoteltu osakeyhtiölain 11 luvun 6 §:n 3 momentissa edellytetyllä tavalla eli kirjanpitoasetuksen (783/73) 7 §:n tasekaavaa yksityiskohtaisemmin sidottuun omaan pääomaan ja vapaaseen omaan pääomaan. Sidottua omaa pääomaa ovat peruspääoma, vararahasto ja arvonorotusrahasto. Muut rahastot ovat vapaata omaa pääomaa. Tilikauden voitto ja voitto edellisiltä tilikausilta ilmoitetaan erikseen vapaan oman pääoman lisäyksenä, tilikauden tappio ja tappio edellisiltä kausilta sen vähennyksenä. Ehdotettu muutos merkitsisi siten selvitystilän alkamista pienemmän oman pääoman menetyksen johdosta kuin voimassa olevaa lakia soveltaen.

Lain voimassa olevan 19 §:n mukaan hypoteekkiyhdistyksen hallituksessa on oltava vähintään viisi jäsentä, jotka valitsee hallintoneuvosto. Säännöissä voidaan määrätä, että valtioneuvosto nimittää enintään kaksi jäsentä hypoteekkiyhdistyksen hallitukseen. Viimeksi mainittu nimitysoikeus ehdotetaan siirrettäväksi valtioneuvostolta valtiovarainministeriölle, sillä vastaavanlaiset nimityspäätökset tekee yleensä ministeriö.

Lain voimassa olevan 28 §:n 1 momentin mukaan päätös hypoteekkiyhdistyksen toiminnan lopettamisesta muuten kuin kiinnitysluottopankkilain 47 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tappioiden tai maksuvaikeuksien johdosta, kahden taikka useamman hypoteekkiyhdistyksen yhtymisestä tai hypoteekkiyhdistyksen jakamisesta useammaksi hypoteekkiyhdistykseksi on tehtävä samassa järjestyksessä kuin sen sääntöjen muuttaminen.

Lakiin lisättäväksi ehdotettu 4 §:n 3 momentti huomioon ottaen ei momentissa voi enää olla viittausta kiinnitysluottopankkilain 47 §:n 1 momentin säännökseen. Säännöstä ehdotetaan tämän vuoksi teknisuonteisesti tarkistettavaksi siten, että siinä mainitaan hypoteekkiyhdistyksen toiminnan lopettamisen edellytykset sellaisina kuin ne tulevat olemaan mainitun 4 §:n 3 momentin lakiin lisäämisen johdosta.

Voimassa olevaan säästöpankkilakiin ja osuuspankkilakiin (542/69) otettiin vuonna 1982 säännökset (543/82 ja 544/82), jotka tekevät mahdolliseksi niin sanotun sekafusion, jos säästöpankki tai osuuspankki omistaa osakeyhtiön kaikki osakkeet. Nämä säännökset sulautumisesta,

josta on säännös myös osakeyhtiölain 14 luvun 7 §:n 2 momentissa (545/82), tekevät mahdolliseksi osakeyhtiön sulautumisen vain hallitusten sopimusten perusteella.

Jos hypoteekkiyhdistyksen omistuksessa on osakeyhtiö, jonka kaikki osakkeet hypoteekkiyhdistys omistaa, saattaa vastaavanlainen menettely olla tarkoituksenmukainen. Tällaisessa tapauksessa ei osapuolten välillä voida katsoa olevan eturistiä. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi sulautumisen mahdollistava säännös (28 a §).

Sulautusmissopimukselle edellytetään haettavaksi valtiovarainministeriön suostumus yhteisöjen erilaisen oikeudellisen luonteen vuoksi. Tällaisessa sulautumisessa valtiovarainministeriö valvoo myös, ettei sulautumisella vaaranneta hypoteekkiyhdistyksen vakavaraisuutta.

Ehdotuksen mukaan valtiovarainministeriöllä on oikeus määrätä, miten on meneteltävä osakeyhtiön sulautuessa hypoteekkiyhdistykseen.

Sulautuvan osakeyhtiön edellytetään soveltuvin osin noudattavan, mitä osakeyhtiölain 14 luvun 5 §:ssä on säädetty.

1.2. Laki osakeyhtiölain 14 luvun 7 §:n muuttamisesta

Ehdotuksen mukaan myös hypoteekkiyhdistyksen osalta tehdään mahdolliseksi sellaisen osakeyhtiön sulautuminen yhdistykseen, jossa yhdistys omistaa kaikki osakeyhtiön osakkeet.

2. Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu valtiovarainministeriön asettamassa hypoteekkiyhdistystyöryhmässä, jossa olivat edustettuina valtiovarainministeriö, pankkitarkastusvirasto ja Suomen Hypoteekkiyhdistys.

3. Esityksen taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Ehdotus on pääasiassa teknisuonteinen ja sen tarkoituksena on lähinnä poistaa eräitä tulkinanvaraisuuksia ja puutteita nykyisestä hypoteekkiyhdistyksiä koskevasta lainsäädännöstä. Ehdotuksella ei ole ainakaan välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

Ehdotettu hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain 19 §:n muutos merkitsee valtioneuvoston työn rationalisointia.

4. Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun eduskunta on ne hyväksynyt ja ne on vahvistettu.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväiksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hypoteekkiyhdistyksistä 8 päivänä joulukuuta 1978 annetun lain (936/78) 4 §:n 1 momentti, 19 §:n 1 momentti ja 28 §:n 1 momentti sekä
lisätään 4 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 28 a § seuraavasti:

4 §

Hypoteekkiyhdistyksen toiminnan valvonnasta, sivukonttorin perustamisesta, pankkitarkastusvirastolle tehtävistä ilmoituksista, tilintarkastuksesta, liiketoiminnasta ja vakavaraisuudesta on, jollei jäljempänä toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä kiinnitysluottopankeista on kiinnitysluottopankkilaissa (545/69) säädetty. Samoin sovelletaan kiinnitysluottopankkilaissa olevia vahingonkorvaus- ja rangaistussäännöksiä hypoteekkiyhdistykseen.

Jos hypoteekkiyhdistyksen toiminta on keskeytettävä tai se asetetaan suoritustilaan, on, jollei jäljempänä toisin säädetä, soveltuvin osin noudatettava, mitä säästöpankkilain (541/69) 80—110 §:ssä on säädetty.

19 §

Hypoteekkiyhdistyksen hallituksessa on oltava vähintään viisi jäsentä, jotka valitsee hallintoneuvosto. Säännöissä voidaan määrätä, että valtiovarainministeriö nimittää enintään kaksi jäsentä hypoteekkiyhdistyksen hallitukseen. Lisäksi hallitukseen kuuluvat hypoteekkiyhdistyksen toimitusjohtaja ja muu johtaja.

28 §

Päätös kahden tai useamman hypoteekkiyhdistyksen yhtymisestä tai hypoteekkiyhdistyksen jakamisesta useammaksi hypoteekkiyhdistykseksi on tehtävä samassa järjestyksessä kuin sääntöjen muuttaminen.

Sama koskee päätöstä hypoteekkiyhdistyksen toiminnan lopettamisesta, paitsi milloin hypoteekkiyhdistyksen varat ovat tappioiden takia siinä määrin vähentyneet, että hypoteekkiyhdistyksen omasta pääomasta on ainakin puolet katsottava menetetyksi eikä hypoteekkiyhdistyksen oma pääoma täyttä asetettuja vakavaraisuusvaatimuksia, tai milloin käy ilmi, ettei hypoteekkiyhdistys voi täyttää sitoumuksiaan.

28 a §

Jos hypoteekkiyhdistys omistaa osakeyhtiön kaikki osakkeet, voivat hypoteekkiyhdistyksen hallitus ja osakeyhtiön hallitus tehdä sopimuksen osakeyhtiön sulautumisesta hypoteekkiyhdistykseen. Sopimukselle on haettava valtiovarainministeriön suostumus. Ministeriöllä on oikeus määrätä, missä ajassa sopimuksen hyväksymisestä on tehtävä ilmoitus rekisteröintiä varten ja miten sulautumisessa on muutoin meneteltävä. Muutoin on sanotun osakeyhtiön osalta soveltuvin osin noudatettava, mitä osakeyhtiölain 14 luvun 15 §:ssä on säädetty. Osakeyhtiö katsotaan puretuksi, kun tuomioistuimen lupaa koskeva päätös on rekisteröity.

6 luku

Erinäiset säännökset

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 _____ .

2.

Laki**osakeyhtiölain 14 luvun 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä syyskuuta 1978 annetun osakeyhtiölain 14 luvun 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (545/82), näin kuuluvaksi:

14 luku

**Sulautuminen ja osakkeiden lunastaminen
 tytärtyhtiössä**

7 §

säästöpankkiin, osuuspankkiin tai hypoteekkiyhdistykseen säädetään osuuskuntalaissa (247/54), säästöpankkilaissa (541/69), osuuspankkilaissa (542/69) ja hypoteekkiyhdistyksistä annetussa laissa (936/78).

 Osuuskunnan, säästöpankin, osuuspankin tai hypoteekkiyhdistyksen kokonaan omistaman osakeyhtiön sulautumisesta tähän osuuskuntaan,

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 198 .

Helsingissä 22 päivänä toukokuuta 1987

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ulla Puolanne*

1.

Laki hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hypoteekkiyhdistyksistä 8 päivänä joulukuuta 1978 annetun lain (936/78) 4 §:n 1 momentti, 19 §:n 1 momentti ja 28 §:n 1 momentti sekä
lisätään 4 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 28 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Hypoteekkiyhdistyksen toiminnan valvonnasta, sivukonttorin perustamisesta, pankkitarkastusvirastolle tehtävistä ilmoituksista, tilintarkastuksesta, liiketoiminnasta ja vakavaraisuudesta *sekä toiminnan keskeyttämisestä ja lopettamisesta* on, jollei jäljempänä toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä kiinnitysluottopankeista on kiinnitysluottopankkilaisissa (545/69) säädetty. Samoin sovelletaan kiinnitysluottopankkilaisissa olevia vahingonkorvaus- ja rangaistussäännöksiä hypoteekkiyhdistykseen.

19 §

Hypoteekkiyhdistyksen hallituksessa on oltava vähintään viisi jäsentä, jotka valitsee hallintoneuvosto. Säännöissä voidaan määrätä, että *valtio-neuvosto* nimittää enintään kaksi jäsentä hypoteekkiyhdistyksen hallitukseen *sekä lisäksi, että* hypoteekkiyhdistyksen toimitusjohtaja ja muu johtaja kuuluvat hallitukseen.

28 §

Päätös *hypoteekkiyhdistyksen toiminnan lopettamisesta muuten kuin kiinnitysluottopankkilain 47 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tappioiden tai maksuvaikkeuksien johdosta*, kahden taikka useamman hypoteekkiyhdistyksen yhtymisestä tai hypoteekkiyhdistyksen jakamisesta useammaksi hypoteekkiyhdistykseksi on tehtävä samas-

Ehdotus

4 §

Hypoteekkiyhdistyksen toiminnan valvonnasta, sivukonttorin perustamisesta, pankkitarkastusvirastolle tehtävistä ilmoituksista, tilintarkastuksesta, liiketoiminnasta ja vakavaraisuudesta on, jollei jäljempänä toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä kiinnitysluottopankeista on kiinnitysluottopankkilaisissa (545/69) säädetty. Samoin sovelletaan kiinnitysluottopankkilaisissa olevia vahingonkorvaus- ja rangaistussäännöksiä hypoteekkiyhdistykseen.

Jos hypoteekkiyhdistyksen toiminta on keskeytettävä tai se asetetaan suoritustilaan, on, jollei jäljempänä toisin säädetä, soveltuvin osin noudatettava, mitä säästöpankkilain (541/69) 80—110 §:ssä on säädetty.

19 §

Hypoteekkiyhdistyksen hallituksessa on oltava vähintään viisi jäsentä, jotka valitsee hallintoneuvosto. Säännöissä voidaan määrätä, että *valtiovarainministeriö* nimittää enintään kaksi jäsentä hypoteekkiyhdistyksen hallitukseen. Lisäksi hallitukseen kuuluvat hypoteekkiyhdistyksen toimitusjohtaja ja muu johtaja.

28 §

Päätös kahden tai useamman hypoteekkiyhdistyksen yhtymisestä tai hypoteekkiyhdistyksen jakamisesta useammaksi hypoteekkiyhdistykseksi on tehtävä samassa järjestyksessä kuin sääntöjen muuttaminen.

Sama koskee päätöstä hypoteekkiyhdistyksen toiminnan lopettamisesta, paitsi milloin hypo-

*Voimassa olava laki**Ehdotus*

sa järjestyksessä kuin sen sääntöjen muuttaminen.

teekkiyhdistyksen varat ovat tappioiden takia siinä määrin vähentyneet, että hypoteekkiyhdistyksen omasta pääomasta on ainakin puolet katsottava menetetyksi eikä hypoteekkiyhdistyksen oma pääoma täytä asetettuja vakavaraisuusvaatimuksia, tai milloin käy ilmi, ettei hypoteekkiyhdistys voi täyttää sitoumuksiaan.

28 a §

Jos hypoteekkiyhdistys omistaa osakeyhtiön kaikki osakkeet, voivat hypoteekkiyhdistyksen hallitus ja osakeyhtiön hallitus tehdä sopimuksen osakeyhtiön sulautumisesta hypoteekkiyhdistykseen. Sopimukselle on haettava valtiovarainministeriön suostumus. Ministeriöllä on oikeus määrätä, missä ajassa sopimuksen hyväksymisestä on tehtävä ilmoitus rekisteröintiä varten ja miten sulautumisessa on muutoin meneteltävä. Muutoin on sanotun osakeyhtiön osalta soveltuvin osin noudatettava, mitä osakeyhtiölain 14 luvun 15 §:ssä on säädetty. Osakeyhtiö katsotaan puretuksi, kun tuomioistuimen lupaa koskeva päätös on rekisteröity.

6 luku

Erinäiset säännökset

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

2.

Laki**osakeyhtiölain 14 luvun 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä syyskuuta 1978 annetun osakeyhtiölain 14 luvun 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (545/82), näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

14 luku

Sulautuminen ja osakkeiden lunastaminen tytäryhtiössä

7 §

Osuuskunnan, säästöpankin tai osuuspankin kokonaan omistaman osakeyhtiön sulautumisesta tähän osuuskuntaan, säästöpankkiin tai osuuspankkiin säädetään osuuskuntalaissa (247/54), säästöpankkilaisissa (541/69) ja osuuspankkilaisissa (542/69).

Osuuskunnan, säästöpankin, osuuspankin tai *hypoteekkiyhdistyksen* kokonaan omistaman osakeyhtiön sulautumisesta tähän osuuskuntaan, säästöpankkiin, osuuspankkiin tai *hypoteekkiyhdistykseen* säädetään osuuskuntalaissa (247/54), säästöpankkilaisissa (541/69), osuuspankkilaisissa (542/69) ja *hypoteekkiyhdistyksistä* annetussa laissa (936/78).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 _____

